

CO KAŻDY NAUCZYCIEL, WYCHOWAWCA I RODZIC WIEDZIEĆ POWINIEN O POTRZEBACH PSYCHICZNYCH DZIECKA.

Wielokrotnie w ciągu roku szkolnego zastanawiamy się jaki temat poruszyć na spotkaniach z rodzicami. Temat, który byłby ważny i niósł treści pomocne obu stronom, nauczycielom i rodzicom w osiągnięciu tego samego celu – optymalnego rozwoju dziecka i uniknięcia problemów wychowawczych.

Wraz z pojawieniem się w życiu rodziców dziecka rodzi się, wraz z wielką radością, ogromny obowiązek zapewniania małemu człowiekowi potrzeb nie tylko fizycznych, ale i psychicznych. Uświadomienie sobie przez rodziców konieczności spełnienia tego zadania, jak również dostrzeganie potrzeb dziecka pojawiających się wraz z jego rozwojem jest dobrym krokiem w kierunku osiągnięcia wychowawczego sukcesu. A nie jest to łatwe.

Natura dziecka bowiem, jak dobrze wiemy to „zagadka”, której rozwiązywanie nie jest wcale proste. Ważne byśmy pamiętali, iż każde dziecko jest odrębną **indywidualnością**, że domaga się ona stworzenia określonych warunków niezbędnych dla pełnego i możliwie pomyślnego rozwoju zarysowującej się przyszłej osobowości.

Warunki te mogą być spełnione jedynie wtedy, gdy potrzeby dziecka będą zrozumiałe i potraktowane z pełnym poczuciem odpowiedzialności za życie psychiczne wychowanka. Większość rodziców zna fizyczne potrzeby swoich dzieci i koncentruje się na ich zaspokajaniu, a jednocześnie nie zna, i co za tym idzie, nie dostrzega ich ogromnie ważnych potrzeb psychicznych.

Potrzeby fizyczne dziecka są o wiele bardziej dostrzegalne i oczywiste. Samo dziecko domaga się ich zaspokajania. Domaga się zaspokojenia np. głodu, ciepła, manifestując to swoim zachowaniem. O wiele gorzej przedstawia się wiedza rodziców na temat wymagań natury psychicznej dziecka. Jedną z nich jest **potrzeba właściwego klimatu psychicznego**, w którym ma się odbywać wzrost i rozwój dziecka. Nastrój pogody, spokoju, życzliwości, poszanowania godności osobistej dziecka decydują o kształtowaniu się jego charakteru. Dzieci nie tylko ulegają panującemu dookoła nich nastrojowi, ale i wchłaniają go nawet w przypadkach, gdy nie jest on wyraźnie ujawniony. Przyjmują bowiem bezwiednie stany emocjonalne ludzi z najbliższego otoczenia. Bądźmy więc dobrym przykładem dla naszych dzieci, niech chłoną to, co najlepsze. Nawet my, dorośli źle funkcjonujemy, gdy wokół szaleje „burza”. Dziecko zupełnie sobie wtedy nie radzi, jest zagubione, wystraszone, niepewne co będzie dalej, po prostu się boi – jak wszystkiego, czego nie rozumie. Oswojenie z tego rodzaju sytuacją świadczy o zaakceptowaniu przez dziecko i przyjęcie danego, złego modelu zachowania.

Należy tu powiedzieć o **potrzebie poczucia bezpieczeństwa**, która jest jednym z zasadniczych warunków (elementów) **właściwego klimatu psychicznego**.

Wiek dziecięcy bowiem wymaga spokoju, zaufania, opieki i szacunku. Istotę psychiki dziecięcej stanowi również **potrzeba życzliwości, sympatii i miłości**. Szczerze, uczciwe pragnienie dobra dziecka, uczciwa postawa wobec niego, zainteresowanie się nim, szukanie dobrych stron jego charakteru, dostrzeganie wad i równoczesna chęć przyjscia mu z pomocą – to wszystko składa się na życzliwość. Tego właśnie domaga się psychika dziecka.

Potrzeba kontaktów dziecka z innymi ludźmi – to potrzeba silniejsza u dzieci niż u dorosłych. Każdy kontakt pozostawia po sobie ślad i każdy czegoś uczy. Pragnienie kontaktu z ludźmi jest naturalną potrzebą dziecka. Występują one w czasie w określonym porządku. Pierwszym jest **kontakt z matką**. Jest on najważniejszym i wywiera znaczny wpływ na rozwój psychiki dziecka.

Równie ważną potrzebą jest **chęć bycia w rodzinie**. Dziecko pragnie zgody, łączności, harmonii. Bardzo boleśnie odczuwa zgrzyty, niechęć jednych członków rodziny do innych. Przychodzi również czas na **kontakt z rówieśnikami**, grupą dzieci, a wreszcie także

na przyjaźń, która ma doniosłe znaczenie w rozwoju dziecka i częstokroć decyduje o kształtowaniu się postawy etycznej człowieka.

Potrzeba aktywności – to jedna z zasadniczych potrzeb dziecka. Najistotniejszymi formami aktywności dziecka są : aktywność motoryczna niemowlęcia, aktywność manipulacyjna małych dzieci, czynności skierowane do zwalczania przeszkód i przeciwników, naśladownictwo, dociekanie, próby wytwarzania czegoś, współdziałanie (tak ważne w procesie wychowania) z innymi członkami grupy rodzinnej, „podwórkowej”, szkolnej.

Na aktywność składa się nie tylko wysiłek fizyczny, ale i praca umysłowa, działalność oraz nawet najmniejsza aktywność twórcza.

Nie uwzględnianie przez rodziców wszystkich wyżej wymienionych składników racjonalnej aktywności powoduje zachwianie się równowagi psychicznej, a co za tym idzie – skrzywienie charakteru.

Potrzeba poczucia wzrostu i rozwoju jest kolejną potrzebą psychiczną dziecka. Ogromną rolę w jego życiu odgrywa rozumna i celowo dozowana zachęta, współprzeżywanie z nim jego rozwoju.

Dziecko pragnie być coraz lepsze, większe, mądrzejsze, bardziej zaradne. Pragnie też być zauważone i akceptowane w swych poczynaniach.

Chce, by w jego otoczeniu było lepiej oraz by miało w tym swój udział.

Potrzeba spostrzegania piękna, wzoru, ideału pojawia się u dzieci dość wcześnie. Towarzyszy jej bardzo ważna zdolność dziecka do entuzjazmu, pragnienie odkrywania nie tylko piękna, ale i dobra, szczęścia, znajdowanie wzorów oraz dobrowolnego ich naśladowania.

Należy tu pamiętać również o jeszcze jednej zasadniczej potrzebie dziecka, o uszanowaniu jego osobistego ujęcia piękna oraz o ułatwianiu mu dostępu do wzorów. Zarówno świat dziecięcego piękna, jak i jego etyka są czymś bardzo intymnym. Dlatego wtrącanie się, drwiny, narzucanie swojego zdania to zachowania, o których nie może być mowy.

Bardzo ważną jest również **potrzeba indywidualizacji**. Każde dziecko jest inne i dlatego każde z nich wymaga innych określonych warunków, uwzględniających zaspokojenie jego potrzeb psychicznych. Ważne jest, aby odpowiednio je dobrać do indywidualnych, psychicznych potrzeb każdego dziecka. Mając świadomość obowiązku wychowania, odpowiednią wiedzę dotyczącą psychicznych potrzeb dziecka i pomysły na jej wykorzystanie możemy śmiało wierzyć we własny sukces wychowawczy w kształtowaniu małego człowieka.